

CONFERENTIE VAN COMMUNISTISCHE PARTIJEN IN MOSKOU

(november 1960)

Rede van P. de GROOT namens de Nederlandse delegatieSamenvatting en commentaar

De verkort weergegeven rede van De GROOT geeft een indruk van de mogelijkheden die op de conferentie aanwezig waren om, in het bijzonder voor de kleine partijen, eigen opvattingen naar voren te brengen. Zoals in communistische bijeenkomsten gebruikelijk, werd daarbij op indirecte wijze critiek geuit.

Men moet wel enigszins met de problemen die ter discussie stonden en de daarachter liggende tegenstellingen op de hoogte zijn om de critische noten op te sporen.

De oorlog

De GROOT onderschrijft de these van het niet onvermijdelijk zijn van de oorlog. Hij doet dit echter niet, zoals b.v. in de Moskou-vredesverklaring van 64 communistische partijen van november 1957, door met nadruk te wijzen op de veranderde krachtsverhoudingen in de wereld: de toegenomen macht van het socialistische wereldkamp en de afgenomen invloed van het imperialisme.

Zich beroepende op Lenin stelt De GROOT dat de actie en de oriëntatie van de arbeidersklasse beslissend is ten aanzien van het al of niet ontstaan van een oorlog.

Door zijn benadering van het probleem wekt hij de indruk nog steeds enigszins terughoudend te zijn in het volgen van Chroestsjow's these omtrent het niet onvermijdelijk zijn van de oorlog en diens daarop steunende coëxistentie-theorie.

Het kapitalisme in West-Europa

De GROOT houdt - kennelijk hierbij de Sowjet-Unie critiserend - de conferentie voor, dat meer aandacht dient te worden besteed aan de

G E H E I M

ontwikkeling van de economie in West-Europa, die volgens hem bepaald niet gering is geweest.

(De inhoud van de in de rede aangekondigde schriftelijke informatie over de toestand in Nederland is niet bekend geworden). Hoewel dit niet met zoveel woorden wordt gezegd heeft dit gedeelte van De Groot's rede de teneur, dat de Sowjet-Unie en de andere socialistische landen lering kunnen trekken uit de economische groei en de ontwikkeling naar integratie in West-Europa.

Het duiden op de betekenis van de arbeidersbeweging in de Europese kapitalistische landen kan een waarschuwing t.a.v. de Chinezen inhouden die naar zijn mening veelal de neiging hebben de betekenis van het proletariaat in de kapitalistische landen te onderschatten.

Eenheid in de vakbeweging

Voor dit internationale forum trekt De GROOT het boetekleed aan voor het - thans als in strijd met de leninistische vakbondslijn geachte - oprichten van de EVC in 1945.

Hieruit kan worden geconcludeerd dat het De GROOT ernst is met zijn voornemen ook de nog overgebleven EVC-bonden te liquideren en om voort te gaan met zijn weinig succesvolle intredepolitiek in het NVV.

Opmerkelijk is de bijzonder venijnige aanval die De GROOT t.a.v. het WVV lanceert, dat hij ervan beschuldigt geheel negatief te staan t.a.v. de ontwikkeling in Nederland naar vakbondseenheid. Zonder omwegen verzoekt hij CHROESTSJOW terzake te willen ingrijpen.

Houding t.a.v. vroegere koloniale volkeren

Lenin citerend, beveelt De GROOT een voorzichtige benadering van de vroegere koloniale volkeren aan. Op subtiele wijze oefent hij hiermede critiek op de CPSU, die er z.i. blijk van geeft te weinig rekening te houden met de gevoelens van onderontwikkelde volkeren.

Dat De GROOT en zijn CPN wel wisten hoe zich te gedragen, wordt onder verwijzing naar de goede verstandhouding tussen de CPN en de PKI aangetoond.

G E H E I MStrijd tegen het revisionisme

Begrijpelijk van uit de moeilijkheden, die hij de laatste jaren in zijn eigen partij heeft moeten doormaken, betuigt De GROOT zijn instemming met de voortgezette strijd tegen het revisionisme en de veroordeling van Joegoslavië.

Geheel in de sfeer van het communisme dat overal komplotten ziet, brandmerkt hij de Joegoslavische partij als de grote komplotteur op de achtergrond. Daarbij wijst hij op ondersteuning, die de Nederlandse revisionisten van uit Polen zouden hebben ontvangen, hetgeen een merkwaardige vermelding kan worden geacht, daar Polen al geruime tijd tot de landen achter het IJzeren Gordijn behoort.

Bepaald onvriendelijk t.a.v. de Belgische en de Italiaanse partij is het feit dat deze niet worden vermeld bij de opsomming van partijen die de CPN in de strijd tegen het revisionisme hun solidariteit hebben getoond.

Eenheid in de communistische beweging

Opmerkelijk is welk een grote aandacht De GROOT aan het behouden van de eenheid besteedt.

Hoewel hij stelt het op zich zelf geen tragedie te vinden als in de rijen van de communistische wereldbeweging discussies worden gevoerd, geeft hij er door het behoud van de eenheid zo nadrukkelijk aan te bevelen, blijk van bijzonder geschokt te zijn over de tegenstellingen die op de conferentie in Moskou aan de dag traden.

De persoonsverheerlijking

De GROOT juicht het toe dat CHROESTSJOW stelling heeft genomen tegen verminkingen en foutieve interpretaties van de besluiten van het 20 en 21ste congres van de CPSU i.z. de persoonsverheerlijking. Hij wijst er met nadruk op dat de persoonlijkheid van de leiders in de communistische partijen van grote betekenis is. Andermaal komt hier op indirecte wijze naar voren de afkeer van De GROOT over de wijze waarop CHROESTSJOW in februari 1956 de figuur van Stalin heeft aangetaast. Dit gedeelte van De Groot's rede kan worden gezien als een bedekte critiek op Chroestsjow's beleid terzake.

G E H E I M

G E H E I MCONFERENTIE VAN COMMUNISTISCHE PARTIJEN IN MOSKOU

(november 1960)

Rede van P. de GROOT namens de Nederlandse delegatieDe oorlog

Onze delegatie is het in de hoofdzaken eens met het Ontwerp van de Verklaring, zoals dit door de redactie-commissie is opgesteld. Zij is het volledig eens met de rede van kam. CHROESTSJOW.

Ik zou iets willen bijdragen tot de discussie over de door hem behandelde vraagstukken, op grondslag van onze eigen bestudering van deze problemen en op grondslag van de ervaringen van onze eigen partij.

Voorop staat de vraag: is er een reële mogelijkheid om de derde wereldoorlog te verhinderen, ja of neen?

Kam. CHROESTSJOW zegt "ja" en hij heeft gelijk, omdat hij ervan uitgaat dat de wil der mensen, de strijd van de arbeidersklasse, daarvoor beslissend is.

De concrete analyse van de toestand is één ding; het inzicht in de objectieve wetten is ook iets, maar de wil en de actie van de levende mensen is het voornaamste.

Als wij daarvan niet zouden uitgaan, zouden we ons tot slaven van de blinde objectieve krachten maken.

Dat wordt door het leninisme niet aanbevolen. Lenin heeft alleen concreet en in concrete gevallen over de onvermijdelijkheid van de imperialistische oorlogen gesproken. Hij zei, aangaande de eerste wereldoorlog:

"De strijd tussen de grootste georganiseerde roofstaten leidde met ijzeren noodwendigheid tot de geweldige imperialistische wereldoorlog".

Lenin en de Komintern voorspelden ook in hun Manifest van 1919 de tweede wereldoorlog, maar slechts voor het geval dat de arbeidersklasse nog niet bij machte zou zijn, deze te verhinderen.

De oriëntatie en de actie van de arbeidersklasse waren derhalve

G E H E I M

voor Lenin b e s l i s s e n d in het vraagstuk aangaande de vermijdelijkheid of de onvermijdelijkheid van de tweede wereldoorlog. Dat heeft de geschiedenis ons voldoende bewezen. Daarom zijn wij vast overtuigd van de mogelijkheid om bij de tegenwoordige ontwikkeling van de arbeidersbeweging en de groei van het communisme in ieder opzicht, de derde wereldoorlog te kunnen verhinderen.

Ontwikkeling van het kapitalisme in West-Europa

Ik zou de aandacht van deze conferentie willen verzoeken voor de vraagstukken van onze strijd in de kapitalistische landen van Europa, in het bijzonder in het Westen.

Kam. CHROESTSJOW heeft zeer terecht gewezen op de betekenis van de ontwikkelde kapitalistische landen, waar 160 miljoen arbeiders en employé's op een betrekkelijk beperkt gebied bijeen wonen.

Ik zou eraan toe willen voegen, dat in het bijzonder langs de Rijn en in de omtrek van de Rijn-monding het kapitalisme zich na de tweede wereldoorlog sterk geconcentreerd en het productie-apparaat vernieuwd heeft, terwijl daar geweldige massa's arbeiders dicht op elkaar gedrongen zijn. In Nederland het meest, waar 340 mensen op een km² wonen - in het Westen des lands zelfs 2500 mensen op één km².

Wij hebben een diepgaande analyse nodig van deze ontwikkeling, waaruit wij de perspectieven kunnen aflezen. In Nederland is de industriële productie b.v. van 1953 tot en met het eerste halfjaar van 1960 toegenomen met 54%.

Om tijd uit te sparen zal onze delegatie U een schriftelijke informatie over de economische en politieke toestand in ons land overhandigen, zodat ik daarover op deze plaats niet te lang behoef te spreken.

Het is duidelijk, dat zich alle tegenstellingen in het kapitalisme in West-Europa en Engeland verscherpen en tot barstens toe verder verscherpt zullen worden, en dat de klassenstrijd daar een ongekende omvang kan aannemen.

In het kader van de krachtsverhoudingen tussen socialisme en kapitalisme in de wereld is de arbeidersbeweging in het westen van Europa

G E H E I M

een niet te onderschatten factor in de strijd voor de ontwapening en voor de vreedzame coëxistentie.

Immers, een vastberaden verzet van de arbeidersbeweging in de Europese kapitalistische landen tegen de NATO en in het bijzonder tegen haar huidige atoombewapening, zou op zichzelf al de ontketening van een oorlog door de generale staven uitermate bemoeilijken.

De betekenis van de door de TUC en de Labour-Party genomen besluiten inzake de atoom-bewapening ligt hierin, dat de toestand begonnen is zich ten nadele van de NATO-generaals te wijzigen.

Onze partij heeft het besluit genomen, een intensieve actie te beginnen opdat ook de Nederlandse vakbonden en de sociaal-democratie in haar meerderheid voor atoom-ontwapening en het opheffen van buitenlandse oorlogsbases zullen strijden.

Volgens ons zou voor de gehele arbeidersbeweging in de kapitalistische landen van Europa de leuze dienen te worden opgesteld van het instellen van een zône voor atoom-ontwapening.

Kam. CHROESTSJOW heeft de betekenis van de strijd der communistische partijen in de kapitalistische landen op de juiste waarde geschat en gewezen op de moeilijkheden van deze strijd. Inderdaad is de invloed van de communisten juist in de dichtstbevolkte, grote industriële centra van het kapitalistische Europa nog zwak.

Eenheid in de vakbeweging

Een van de belangrijkste kwesties is het vraagstuk van de vakbonds-eenheid.

De vakbondseenheid is een levensnoodzaak voor de arbeidersklasse omdat slechts eensgezinde vakbonden, d.w.z. vakbonden waarin op z'n minst sociaal-democratische en communistische arbeiders, eventueel ook godsdienstige arbeiders samenwerken in staat zijn onder de thans in de kapitalistische landen bestaande omstandigheden een aanzienlijk deel van de arbeidersmassa's te organiseren voor de strijd voor hun levensbelangen en voor de vrede.

In de eerste plaats staat dit vraagstuk voor de vakbonden in de socialistische landen, die deel uitmaken van het Wereld Vak-Verbond.

In Nederland bestond tot in het begin van dit jaar een Vakbonds-

G E H E I M

centrale onder communistische leiding, die bij het WVV was aangesloten. Deze vakbondscentrale was na de wereldoorlog abusievelijk door onze partij opgericht en er onder de in ons land gegeven omstandigheden toe veroordeeld slechts de revolutionairste en standvastigste arbeiders te omvatten. Dit leidde ertoe, dat deze arbeiders en onze partij van de brede massa's geïsoleerd werden.

In het begin van dit jaar werd deze vakbondscentrale opgeheven en het laatste congres richtte een oproep tot alle leden, om lid te worden van de door de sociaal-democraten geleide vakbonden en gemeenschappelijk met de sociaal-democraten te ijveren voor omvorming van deze bonden tot machtige strijdorganisaties van de arbeidersklasse.

Dit heeft reeds tot goede resultaten geleid, ofschoon de opname van de communisten in de massa-vakbonden door de reformistische leiders wanhopig wordt tegengewerkt.

De leiding van het WVV staat echter geheel negatief tegenover deze ontwikkeling en heeft erop geantwoord met een feitelijke boycot van de Nederlandse revolutionaire vakbondsmannen.

Ik geloof te moeten zeggen dat volgens onze ervaring de leiding van het WVV de vakbondseenheid niet ernstig neemt, zich slechts tot woorden inzake de vakbondseenheid beperkt en zich hoofdzakelijk alleen met haar eigen winkeltje bezighoudt.

In het licht van de rede van kam. CHROESTSJOW zou het wenselijk zijn, dat er concrete maatregelen worden uitgewerkt om de internationale vakbondseenheid in feite te bevorderen en door strijd te veroveren.

De strijd tegen het revisionisme

De CPN heeft, zoals men weet, enkele moeilijke jaren van strijd tegen een revisionistisch complot in haar rijen achter de rug.

Deze strijd heeft gedurende enige jaren veel energie van de partij in beslag genomen en haar veel nadeel berokkend.

Het was een directe samenzwering, die met steun van de gehele reactie, de pers en de radio tegen de Communistische Partij gesmeed werd.

G E H E I M - 5 -

G E H E I M

Wij moeten daarbij vaststellen, dat dit complot rechtstreeks vanuit het buitenland georganiseerd werd. Achter de coulissen werd de revisionistische groep door vertegenwoordigers van de Joegoslavische krant "Borba" geleid. Zij werd door revisionistische elementen uit Polen, Denemarken en andere landen ondersteund.

Onze partij vond tegenover zich een internationaal netwerk van fractioneel gewroet, dat deels niet viel te achterhalen.

In deze moeilijke strijd werd onze partij van het begin af aan de principiële, besliste solidariteit van de CP van de Sowjet-Unie deelachtig, alsook van die van de Communistische Partij van China, van Indonesië, Tsjechoslowakije, Roemenië en Frankrijk.

Ik vermeld deze ervaringen van onze partij met het oog op het internationale fractie- en infiltratiegeknoui; omdat zij duidelijk aantonen hoe schadelijk dit is en hoe slecht het de internationale communistische beweging zou vergaan, als zulke verschijnselen niet principieel en energiek veroordeeld worden.

Onze partijdelegatie is zeer voldaan over de definitieve en on-dubbelzinnige afrekening met de Joegoslavische variant van het revisionisme in het Ontwerp van de Verklaring en in de rede van kam. CHROESTSJOW.

Houding t.a.v. de vroegere koloniale volken

Met de groei van de communistische beweging, in het bijzonder in de voormalige koloniale landen, zijn ook groeipiijnen onvermijdelijk.

Reeds in de eerste jaren na de stichting van de communistische wereldbeweging heeft Lenin daarvoor al gewaarschuwd.

In de richtlijnen over het Nationale en Koloniale Vraagstuk op het IIe Congres van de Communistische Internationale in 1920, werd gezegd:

"De eeuwenlange knechting van de koloniale en zwakke nationaliteiten door de imperialistische grote mogendheden liet bij de werkende massa's van de geknechte landen niet alleen gevoelens van verbittering, maar ook gevoelens van wantrouwen tegen de

G E H E I M

onderdrukkende volken in 't algemeen achter, daarbij ook tegen het proletariaat van deze volken.

Daaruit vloeit voor het klassebewuste proletariaat van alle landen de verplichting voort tot bijzondere voorzichtigheid en bijzondere attentie ten aanzien van de op zichzelf overleefde nationale gevoelens in de langdurig onderdrukte landen en nationaliteiten....."

Onze partij heeft vele jaren van ervaring in haar betrekkingen met het Indonesische volk en de Indonesische CP. Wij zijn er trots op, dat de Indonesische Partij verklaard heeft dat tussen onze partijen de beste broederlijke verstandhouding bestaat. Dat veroorlooft ons in volledige eensgezindheid tegen het Nederlandse imperialisme en alle andere imperialismen te strijden.

Eenheid in de communistische beweging

Het is op zichzelf geen tragedie, als in de rijen van de communistische wereldbeweging discussies gevoerd worden.

Maar het is onvoorwaardelijke noodzaak, dat in deze beweging eenheid heerst en de partijen gemeenschappelijk optreden in de geest van het proletarische internationalisme.

Ter illustratie van deze opvatting onzerzijds zou ik een citaat van Lenin willen aanhalen, maar slechts ter illustratie, omdat men het niet letterlijk mag opvatten.

Lenin schreef:

"Het kleinburgerlijk nationalisme verklaart tot internationalisme de formele erkenning van de gelijkgerechtigdheid der volkeren en houdt het nationale egoïsme voor onaantastbaar. Het proletarisch internationalisme daarentegen eist: 1. de onderschikking van de belangen van de proletarische strijd in het ene land onder de belangen van deze strijd op wereldniveau; 2. van de natie, die haar overwinning behaalt op de bourgeoisie, de capaciteit en bereidwilligheid, de grootste nationale offers te brengen, om het internationale kapitalisme ten val te brengen".

Terecht werd in het Ontwerp van de Verklaring gezegd, dat het

G E H E I M

socialistische wereldsysteem het belangrijkste is, wat door de internationale arbeidersklasse is voortgebracht.

Dat is in overeenstemming met de opvattingen van Lenin en ook van Stalin en alle marxisten sinds de Oktoberrevolutie. Daaruit volgt, dat niet alleen de communisten in de socialistische landen, maar alle communisten, heel de internationale vooruitstrevende beweging verantwoordelijk zijn voor de eenheid van het socialistische kamp.

Het zal naar onze mening de taak van de huidige conferentie zijn, zich van die verantwoordelijkheid bewust te zijn. Wij kunnen niet het minste spoor van een splitsing in het socialistische kamp goedkeuren en zullen ons vastberaden kanten tegen alles, wat de leninistische solidariteit van alle communisten in de weg staat.

Onze partij is het geheel eens met de nadruk, die in het voor ons liggende document gelegd wordt op de noodzaak van een taaie strijd tegen dogmatisme en sectarisme.

Deze strijd is onontbeerlijk, om steeds dieper tot de massa's door te dringen en de grootst mogelijke groei van de partij zelf te bevorderen.

De persoonsverheerlijking

Kam. CHROESTSJOW heeft zeer duidelijk stelling genomen tegen bepaalde verminkingen en foutieve interpretaties van de besluiten van het XXe en XXIe Congres der CPSU in andere partijen. Dat was heel noodzakelijk, daar het b.v. niet zelden voorkomt dat de scheppende uitwerking van het vraagstuk aangaande de weg naar het socialisme, die door het XXe Congres ter hand genomen werd, verminkt wordt en als een soort toenadering tot het sociaal-democratie wordt voorgesteld.

Ook met betrekking tot het optreden van het XXe Congres tegen de verheerlijking van de persoon van J.W. Stalin zijn er zulke verminkingen of foutieve interpretaties geweest en wel in de richting van het nihilisme op het gebied van de rol van de leiders van de arbeidersbeweging.

Wij beschouwen het als een uiting van sectarisme als men een communistische partij en haar centraal comité als een soort "naamlo-

G E H E I M

ze vennootschap" aan de massa's presenteert onder voorwendsel dat men een "collectieve" leiding wenst.

Natuurlijk is een collectieve leiding noodzakelijk, maar zij is onmogelijk zonder één of meer leiders. De collectiviteit komt nl. net zo min als andere goede dingen uit de hemel vallen. Ze moet opgebouwd en in stand gehouden worden en daartoe heeft men leiders nodig.

Wij zijn van mening, dat de conferentie duidelijk moet uitspreken dat de communistische partijen leiders nodig hebben, die zich door hun werk, hun persoonlijke optreden en hun offers het vertrouwen hebben verworven, niet alleen van de partij, maar ook van velen buiten de partij; leiders die grote autoriteit bezitten en zo mogelijk in brede kringen bekend zijn.

De vorming van zulke leiders is een noodzaak voor alle partijen en in het bijzonder voor d i e partijen, die de macht in de staat uitoefenen.

Ook vanuit het standpunt der democratie is het noodzakelijk, daar zulke leiders niet alleen de brede massa's bekend kunnen maken met de politiek van de partij, maar de massa's ook in staat stellen de politiek van de partij in de persoon van haar leiders te controleren.

De persoonlijkheid van de leiders der partij speelt bij het winnen van de arbeidersklasse een grote rol. Het persoonlijke optreden van kam. CHROESTSJOW heeft onze zaak in de hele wereld grote diensten bewezen.

Wij keren ons met beslistheid tegen de opvattingen als zou zulk een optreden van de beste leiders der arbeidersklasse als kam. CHROESTSJOW of, als in China kam. Mao Tse-toeng, of anderen elders, iets met persoonsverheerlijking te maken hebben.

Wij zijn ervoor, in het Ontwerp nogmaals de persoonsverheerlijking beslist te veroordelen.

Maar tegelijk moet er de nadruk op worden gelegd, dat het onmogelijk is de zaak van het communisme te doen zegevieren zonder beproefde leiders, wier gezag en populariteit langs normale weg werd verworven en zonder welke een normale partij van de arbeidersklasse niet functioneren kan.

13 februari 1961

G E H E I M